

KAPITEL II

Människan är en ofullständig varelse – Hon lever under sin rättmätiga nivå – Omvärdering av gamla värden – “Nyttigt” och “skadligt” – Illusioner – Människan sover – Praktiskt självstudium – Att studera hinder – Lögnens psykologi – Människan är en maskin – Att skapa ett bestående “jag” – Allegorin om ett vanskött hus – Roller – Buffertar – Sjelverinring – Varför detta system inte kan bli populärt – Fängelset – Att formulera mål – Att vara fri – Synd – Ånger – Att hjälpa mänskligheten – Attraktion och repulsion – Sjelviakttagelse – Indelning av allt som tillhör människan i sju kategorier – Kunskap och vara – Förhållandet mellan dessa – Vi kan få mer kunskap – Nödvändigheten av att förändra varat – Förståelse – Skadliga funktioner – Att uttrycka negativa känslor – Onödigt prat – Hur detta system skiljer sig från andra – Nivåer av vara – Att tänka i andra kategorier – Faror med den nuvarande situationen.

JAG SKULLE VILJA ATT NI I MINNET REPETERADE vad jag sade förra gången, ty mycket av det jag sade blev inte helt utvecklat. Jag gav endast antydningar, en allmän föreställning, om saker vi bör studera. Det är alltså nödvändigt att minnas sakernas ordning och inbördes vikt. Ty en del av det jag sade var väsentligt för förståelsen av ytterligare ideer, medan somligt var sådant jag tog upp endast för att belysa andra ting.

Men först skulle jag vilja återigen betona en viktig punkt. Detta system hör till den klass av system som betraktar människan såsom en ofullständig varelse och studerar henne utifrån hennes möjlighet av utveckling. Den vanliga psykologin befinner sig mycket långt från verkligheten. Den människa den studerar är en imaginär storhet. Människan är inte vad hon antas vara. Vi tillägger oss många egenskaper och förmågor vi inte äger. Vi är inte medvetna. Om vi inte är medvetna, kan vi inte ha enhet, kan vi inte ha individualitet, kan vi inte ha ett “jag”. Allt detta uppfinner människan för att bibehålla illusionen om medvetenhet. Människan *kan* bli medveten, men för närvarande är hon det inte. Vi måste inse att människan lever under sin rättmätiga nivå. Det finns också annat, som människan kan uppnå, men nu talar jag om det som rättmätigt tillhör henne men som hon inte äger.

Detta system vänder upp och ner på allt vi vet eller någonsin tänkt. Det kan

inte förlikas med vanliga psykologiska begrepp. Vi måste avgöra hur vi skall se på människan: som ett ägg eller som en fågel. Om vi ser på henne som ett ägg, får vi inte tillägga henne en fågels egenskaper. När vi betraktar henne som ett ägg, blir hela psykologin annorlunda: allt mänskligt liv blir fosters eller ofullständiga varelsers liv. Och för somliga blir livets mening möjligheten att övergå till ett annat tillstånd.

Det är mycket viktigt att förstå vad en fullständig varelse är och vad en ofullständig varelse är, ty om man inte förstår detta från första början, blir det svårt att gå vidare. Kanske ett exempel kan klargöra vad jag menar. Låt oss jämföra en hästanspänd vagn med ett flygplan. Ett flygplan har många möjligheter, som en sådan vagn inte har, men samtidigt kan flygplanet användas som vagn. Det vore mycket klumpigt och obekvämt och mycket dyrt, men likafullt kan man spänna två hästar för flygplanet och åka i det landvägen fram. Antag att flygplanets ägare inte vet att det har en motor och kan röra sig av sig självt och antag att han får veta om motorn. Då kan han avstå från hästarna och använda flygplanet som bil. Men det är alltså klumpigt. Antag att mannen studerar planet och upptäcker att det kan flyga. Då får det helt säkert många fördelar, som han gick miste om, så länge han använde flygplanet som vagn eller bil. Detta är vad vi gör med oss själva; vi använder oss själva som hästvagnar, när vi kunde flyga. Men liknelser är en sak och fakta något annat. Det behövs inga allegorier och analogier, ty vi kan tala om verkliga fakta, om vi börjar studera medvetandet rätt.

Om vi för ett ögonblick återvänder till analogin med flygplanet, kan vi fråga oss varför vårt flygplan inte kan flyga. Naturligtvis är orsaken först och främst att vi inte känner maskinen, inte vet hur den fungerar och hur den sätts i gång. Och den andra orsaken är att maskinen till följd av denna vår okunnighet arbetar mycket långsamt. Verkan av den låga hastigheten är egentligen mycket större än som framgår av jämförelsen mellan en hästanspänd vagn och ett flygplan.

För att fullt förstå systemets ideer och metoder är det nödvändigt att inse och erkänna två saker: människans låga nivå av medvetenhet och så gott som fullständiga avsaknad av vilja och individualitet. Sedan man erkänt dessa båda fakta, är det mycket nyttigt och nödvändigt att lära sig rätt bruka två ord, "nyttigt" och "skadligt", ty det är ganska svårt att tillämpa dessa ord på ett psykologiskt tillstånd och finna vad som är nyttigt i människans psykologiska struktur och vad som är skadligt i den. Men om man betraktar människan utifrån hennes möjliga utveckling, står det klart att det som hjälper henne att utvecklas är nyttigt och det som hindrar henne är skadligt. Det är mycket egendomligt att det är nödvändigt att alls förklara detta, men vårt vanliga tänkande använder tyvärr inte denna idé, allra minst när det ställs inför

allvarliga problem; på något sätt mister vi förståelsen för vad som är nyttigt och skadligt. Vårt tänkande har förvärvat många dåliga vanor, och en av dessa är att tänka utan mål. Vårt tänkande har blivit automatiskt; vi är alldeles nöjda, om vi tänker och gör möjliga associationer utan att ha någon uppfattning om varför vi gör det. Från detta systems synpunkt är dylikt tänkande värdelöst. Allt studium, allt tänkande och all undersökning måste ha ett enda mål, ett enda syfte för ögonen, och det målet är att förvärva medvetenhet. Det är meningslöst att studera sig själv utan detta mål. Det finns en mening med att studera sig själv endast om man insett att man inte är medveten men vill bli det. Annars blir det alldeles utan gagn. Att bli medveten hänger ihop med att gradvis befrias från maskinmässigheten, ty sådan människan är, är hon fullkomligt underkastad mekaniska lagar. Ju mer medveten hon blir, desto mer lämnar hon maskinmässigheten. Detta innebär att hon frigör sig från slumpens mekaniska lagar.

Första steget mot att förvärva medvetenhet är att inse att man inte är medveten. Men denna illusion kan inte övervinnas ensam, ty det finns många andra. Som jag tidigare sade, är den värsta av dem illusionen att vi kan "göra". Hela vårt liv bygger på den illusionen. Vi tror alltid att vi gör, när vi i själva verket inte gör någonting – allting bara händer.

En annan illusion är att vi är vakna. När vi inser att vi sover, kommer vi att inse att hela historien göres av människor som sover. Sovande människor strider, stiftar lagar; sovande människor lyder eller trotsar dem. De värsta av våra illusioner är de felaktiga ideer som vi lever med och som styr våra liv. Om vi kunde ändra vår inställning till dessa felaktiga ideer och förstå vad de är, skulle detta i sig innebära en stor förändring och genast förändra annat också.

Nu vore det bra, om vi började så här: ni har tänkt under veckan, så försök komma ihåg vad som var oklart i det ni fick höra och ställ frågor, och sedan skall jag utveckla den tankegången.

F. Om vi inte är medvetna, är vi då i stånd att bedöma vad som är nyttigt och skadligt för oss?

S. Jag sade att självakttagelsen aldrig kan och aldrig skall vara opersonlig, ty vi har ett personligt intresse i att maskinen arbetar riktigt. Om organismen arbetar riktigt, är det till gagn för oss; om den arbetar felaktigt, är det till skada. Man måste ha en enkel, affärsmässig syn på sitt liv och sina inre funktioner, och man måste veta vad som är vinst och vad som är förlust, så att man inte kan iakttaga sig själv alldeles opersonligt liksom historiska händelser, som skedde för tusentals år sedan. När en människa anammar denna inställning till sig själv, är hon redo att börja det praktiska självstudiet, ty praktiskt självstudium betyder studiet av det mest mekaniska. Somliga funktioner inom

oss kan bli medvetna, andra kan aldrig bli medvetna. Instinktiva funktioner, till exempel, behöver inte bli medvetna, men det finns många andra – hela vårt liv är fyllt av dem – som det är mycket viktigt att göra medvetna eller, om de inte kan bli medvetna, att hejda eller utmönstra, ty de är verkligen skadliga. De är inte blott mekaniska i betydelsen av automatiska; de beror på att maskinen arbetat felaktigt under en lång tid. De har alltså redan vållat avgjord skada; saker har gått sönder eller blivit förvridna eller slitna.

F. När jag försöker studera mig själv, finner jag ingenting verkligt, ingenting att taga på.

S. Studera det som finns där – antingen det är verkligt eller överkligt. Ni kan inte studera endast det verkliga, ni måste studera det som finns där. Det är inte något hinder för självstudiet, om ni inte finner något verkligt – ni måste studera det ni finner. Ni har faktiskt alldeles rätt i att det inte finns något verkligt, men man måste studera sig själv och studera hinder.

Det största hindret mot förvärvet av självmedvetenhet är vår tro att vi har den. Man kommer aldrig att få självmedvetenhet, så länge man tror att man har den. Det finns mycket annat vi tror att vi äger och just därför inte kan få. Det finns individualitet eller enhet – vi tror att vi är en, odelbar. Vi tror att vi har vilja eller, om vi inte alltid har den, att vi *kan* ha den och så vidare. Det finns många sidor av detta, ty om vi inte har det ena, kan vi inte ha det andra. Vi tror att vi har dessa ting, och detta händer därför att vi inte vet innebörden av de ord vi använder.

Det finns ett avgjort hinder, en avgjord orsak till att vi inte kan ha medvetenhet sådana vi är. Det huvudsakliga hindret för utvecklingen är lögnen. Jag har redan nämnt lögnen, men vi måste tala mer om den, ty vi vet inte vad det innebär att ljuga, eftersom vi inte har studerat denna fråga på allvar. Likväl är lögnens psykologi faktiskt den viktigaste delen i studiet av människan. Om en människa kunde betecknas som en zoologisk typ, skulle hon betecknas som ett ljugande djur.

Jag skall utelämna allt yttre ljugande och taga upp endast människans ljugande för sig själv om sig själv. Detta är grunden till att vi befinner oss i det tillstånd där vi nu är och till att vi inte kan uppnå ett bättre, ett högre, ett mäktigare, ett effektivare medvetenhetstillstånd. Enligt det system vi nu studerar kan vi inte veta sanningen, eftersom sanningen kan uppnås endast i objektiv medvetenhet. Vi kan alltså inte definiera vad sanning är; men om vi uppfattar det så att lögnen är sanningens motsats, kan vi definiera lögnen.

Den allvarligaste lögnen förekommer, när vi mycket väl vet att vi inte vet och inte kan veta sanningen om tingen och likväl aldrig handlar efter den insikten. Vi tänker och handlar alltid som om vi visste sanningen. Detta är lögn. När jag vet att jag inte vet något och samtidigt säger att jag vet eller handlar

som om jag visste det, är det lögn. Till exempel vet vi inget om oss själva, och vi *vet* egentligen att vi inte vet något; ändå erkänner eller medger vi aldrig detta faktum; vi bekänner det aldrig ens för oss själva; vi handlar och tänker och talar som om vi visste vilka vi är. Detta är upphovet, begynnelsen till lögnen.

När vi förstår detta och följer denna linje, och när vi söker förbinda denna idé med allt vi tänker, allt vi säger, allt vi gör, kommer vi att börja undanröja de hinder som ligger på vägen till medvetenhet. Men lögnens psykologi är mycket svårare än vi tror, eftersom det finns många olika slags lögn och många mycket subtila former, som det är svårt att upptäcka hos oss själva. Hos andra ser vi dem jämförelsevis lätt, men inte hos oss själva.

F. Om vi inte vet vad sanningen är, hur kan vi då veta när vi ljuger?

S. Ni vet att ni inte kan veta sanningen, och om ni säger att ni vet eller kan veta den, vore det lögn, eftersom ingen kan veta sanningen i det tillstånd vari vi befinner oss. Tänk inte filosofiskt, uppfatta det med avseende på fakta! Människor talar om allt som om de visste. Om ni frågar en människa om det finns människor på månen, så har hon en åsikt om det. Och så är det med allt annat. Vi har åsikter om allt, och alla dessa åsikter är lögn, i synnerhet om oss själva. Vi vet inte om medvetenhetstillstånd eller de olika funktionerna eller funktionernas hastighet, eller deras förhållande till varandra. Vi vet inte hur funktionerna är indelade. Vi vet ingenting. Likväl tror vi att vi vet något om oss själva. Allt vi har är åsikter, och de är alla lögn.

F. Om alla åsikter är lögn, borde vi då avstå från åsikter?

S. Ni måste veta deras värde. Den första lögn vi yttrar för oss själva är att vi säger "jag". Det är lögn, eftersom vi, när vi säger "jag", förutsätter vissa saker: vi förutsätter en viss enhet och viss makt. Och om "jag" säger "jag" i dag och säger "jag" i morgon, antas det vara samma jag, när det i verkligheten inte finns någon förbindelse dem emellan. Vi befinner oss i detta nuvarande tillstånd på grund av vissa hinder eller vissa fakta inom oss själva, och det viktigaste faktum vi inte förstår är att vi inte har någon rätt att säga "jag", ty det är lögn. När ni börjar iakttaga er själv, kommer ni att inse att det faktiskt är så: det finns inom er "jag", som inte vet om varandra och som aldrig kommer i kontakt med varandra. Börja till exempel studera vad ni tycker om och vad ni ogillar, så får ni se att ni i ena stunden kan tycka om en viss sak och i nästa stund en annan sak, och de båda är varandra så motsatta att ni genast inser att dessa "jag" aldrig möts. Om ni iakttar era beslut, skall ni att få se att ett "jag" beslutar och ett annat måste genomföra beslutet, och det senare antingen är ovilligt att göra det eller aldrig har hört talas om det. Om ni finner något ni inte ljuger för er själv om, är ni mycket ovanlig. Då vi omges av dessa lögn, är födda och uppfostrade i dessa lögn, kan vi inte vara något

annat än vad vi är; vi är endast resultatet, produkten av detta ljugande.

F. Om jag försöker finna sanningen och finner det omöjligt, borde jag då inte avskilja mig från den vardagliga världen?

S. Ni skulle då studera ett konstgjort väsen, inte ett verkligt. Ni kan studera er själv endast i de tillstånd ni befinner er i, eftersom ni är resultat av dessa tillstånd. Ni kan inte studera er själv fristående från era tillstånd.

F. Finns det något för alla "jag" gemensamt?

S. Endast ett, att de är mekaniska. Att vara mekanisk betyder att vara beroende av yttre omständigheter.

F. Av vad ni har sagt förefaller det mycket svårt att studera sig själv utan att ljuga för sig själv.

S. Nej. Ljugandet måste upphöra. Ni måste komma ihåg principen: lögner kan endast alstra lögner.

Först när ni känner lögnens huvudsakliga typer, kommer ni att kunna – jag säger inte kämpa med dem, utan iakttaga dem. Kampen kommer senare. Mycket är nödvändigt för att vi skall kunna kämpa med något inom oss; under en lång tid kan vi endast studera. När vi känner den verkliga ordningen och indelningen av det som finns inom oss, först då blir det möjligt att kämpa med något. Sådana vi är kan vi inte förändra något, eftersom människan är en mycket välbalanserad maskin – balanserad i bemärkelsen att en sak betingar en annan. Sakerna ser ut att inte hänga samman, men i själva verket hänger de samman, eftersom varje sak balanseras av många andra saker.

F. Skulle ni vilja utreda närmare vad ni menar med maskin? Maskiner kan inte ha potentialiteter, de kan inte hoppas på att få medvetenhet.

S. Analogier kan inte vara fullständiga, eftersom de inte kan föras hur långt som helst. Också detta är en begränsning i vårt tänkande, en begränsning i vår medvetenhet, om ni så vill. Jämförelsen med en maskin kan därför inte föras åt alla håll. Men människan är en maskin i en verklig, alldeles bestämd innebörd; hon kan inte frambringa någon handling ur sig själv, hon är endast en överföringsstation, inget mer, och som sådan är hon en maskin. Om en människa kunde få en idé eller kunde göra något utan att yttre orsaker verkade åt henne, så vore hon inte en maskin eller inte fullständigt en maskin. Som hon är, är hon fullständigt en maskin, särskilt i det medvetenhetstillstånd vi är i. Och att vi tror oss vara i ett helt annat tillstånd gör oss ännu mer mekaniska.

Inte ens vår maskin fungerar rätt, så om en människa vill skapa gynnsamma betingelser för den möjlighet till inre växande som finns inom henne, måste hon först bli en normal maskin, ty sådan hon är, är hon inte en normal maskin. När vi hör talas om maskinmässigheten, tror vi ofta att människan visserligen är en maskin men att inte alla hennes funktioner är lika mekaniska, inte heller alla mänskliga verksamheter lika mekaniska. Envar finner något som han tror

vara mindre mekaniskt, allt enligt hans tycke och smak. I verkligheten är alla mänskliga verksamheter lika mekaniska, det finns enligt detta synsätt ingen skillnad mellan att skura golv och att skriva dikter.

Allmänt sett måste man förstå att det är nödvändigt att fullständigt omvärdera alla värden enligt deras användbarhet; utan omvärdering kan vi aldrig gå vidare därifrån vi nu befinner oss. Vi har många felaktiga värden – vi måste vara modiga och börja med denna omvärdering.

F. Jag förstår att vi måste skapa ett "jag" ur ingenting. Vad är det som skapar "jag"?

S. Först och främst självinsikt. Det finns en mycket god österländsk allegori, som handlar om skapelsen av "jag". Människan liknas vid ett hus fullt av tjänare, utan husbonde eller förvaltare som ser till dem. Tjänarna gör därför vad som faller dem in; ingen av dem sköter sitt eget arbete. Huset är i ett tillstånd av fullständigt kaos, eftersom alla tjänarna försöker göra någon annans arbete, som de inte duger till att göra. Kocken arbetar i stallet, kusken i köket och så vidare. Den enda möjligheten att förbättra förhållandena är att ett visst antal av tjänarna beslutar att utse någon bland sig till vice förvaltare och på detta sätt få denne att styra över de andra tjänarna. Han kan göra endast en sak: han sätter varje tjänare på sin rätta plats, och så börjar de utföra sitt rätta arbete. När detta är gjort, finns möjligheten att den verkliga förvaltaren kommer, intar vice förvaltarens plats och ställer huset i ordning för husbonden. Vi vet inte vad som menas med den verkliga förvaltaren eller husbonden, men vi kan fatta det så, att huset, som är fullt av tjänare, och möjligheten av en vice förvaltare är en beskrivning av vår situation. Allegorin hjälper oss att förstå begynnelsen till möjligheten att skapa ett bestående "jag".

Utifrån studiet av oss själva och arbetet med att uppnå ett enda "jag" måste vi förstå den process genom vilken vi kan komma från denna mångfald till enhet. Det är en invecklad process, och den har olika stadier. Mellan det nuvarande tillståndet av mångfalden av "jag" och det enda styrande "jag" vi vill nå fram till ligger vissa utvecklingsstadier, som måste studeras. Men först måste vi förstå att det inom oss finns vissa bildningar, som vi först måste känna till för att kunna förstå hur vi till sist skall komma från vårt nuvarande tillstånd till tillståndet av ett enda "jag", om detta är möjligt för oss.

Visserligen är väldigt många av våra "jag" sinsemellan oförbundna och vet inte ens om varandra, men de är uppdelade i vissa grupper. Detta innebär inte att de är medvetet uppdelade; de har uppdelats genom livsomständigheterna. Dessa grupper av "jag" yttrar sig som roller en människa spelar i sitt liv. Envar har ett visst antal roller: en roll motsvarar en samling förutsättningar, en annan roll en annan och så vidare. Människan märker själv sällan dessa skillnader. Hon har till exempel en roll för sitt arbete, en annan för sitt hemliv,

åter en bland vännerna, en fjärde om hon ägnar sig åt idrott och så vidare. Dessa roller är lättare att iakttaga hos andra människor än hos en själv. Människor är ofta så olika i olika sammanhang, att dessa roller blir mycket tydliga och väl utpräglade; men ibland är de bättre dolda eller spelas de rent av endast i det inre utan att alls framträda i det yttre. Alla människor har vissa roller som de spelar, antingen de vet om det eller ej, antingen de vill det eller ej. Detta skådespeleri sker omedvetet. Om det kunde ske medvetet, vore det något helt annat, men man märker aldrig hur man övergår från den ena rollen till den andra. Eller om man märker det, övertalar man sig att man gör det med flit, att det är en medveten handling. I verkligheten styres övergången alltid av omständigheterna, kan inte styras av människan själv, eftersom hon ännu inte finns till. Ibland råder det avgjorda motsägelser mellan två roller. I en roll säger man en sak, har vissa bestämda åsikter och övertygelser; sedan övergår man till en annan roll och har helt andra övertygelser och säger helt andra saker utan att märka skillnaden eller anser man att man gör det med flit.

Det finns alldeles bestämda orsaker, som hindrar människan från att se skillnaden mellan en roll eller mask och en annan. Dessa orsaker är vissa onaturliga bildningar, som kallas buffertar. Buffert är ett mycket bra namn på dessa anordningar. Buffertar mellan järnvägsvagnar hindrar dessa att kollidera, minskar stötverkan. Det är detsamma med buffertar mellan olika roller och olika grupper av "jag" eller personligheter. Människor kan leva med olika personligheter utan att dessa kolliderar, och om dessa personligheter inte visar sig i det yttre, finns de likafullt i det inre.

Det är mycket nyttigt att taga reda på vad buffertar är för något. Försök finna hur man ljuger för sig själv med hjälp av buffertar. Antag att man säger, "jag ger mig aldrig in i gräl". Om man då har en riktigt stark övertygelse om att man aldrig grälar, kan man också gräla hur mycket man vill och aldrig märka det. Detta är resultatet av en buffert. Om man har ett visst antal väl fungerande buffertar, går man alldeles säker för obehagliga motsägelser. Buffertar är helt mekaniska; en buffert är som ett träföremål; den anpassar sig inte, men den fullgör sin uppgift mycket väl; den hindrar en från att se motsägelserna.

F. Hur skapas roller?

S. Roller skapas inte; de är inte medvetna. De är anpassningar till omständigheterna.

F. Är det svårt att sluta spela en roll?

S. Det handlar inte om att sluta, det handlar om att inte vara identifierad.

F. Kan somliga roller vara bra?

S. Vi talar endast om medvetenhet och maskinmässighet. Om en roll är mekanisk, måste vi iakttaga den och inte identifiera oss med den. Det svåraste är att

spela sig själv medvetet. Vi börjar medvetet, och sedan blir vi vanligen identifierade.

F. Ni sade att man inte kan ändra några av ens "jag", eftersom människan är en så fint balanserad maskin att det vore skadligt att rubba denna balans?

S. Ja, men jag menade att någon sökte förändras av sig själv, utan kunskap, utan plan eller system. Men om man arbetar efter en plan, såsom detta system, blir det annorlunda. Det är därför ni ombeds att utföra vissa saker, som inte kan göra någon skadlig verkan. Detta system är resultatet av erfarenhet. Dessutom är det mycket litet man först kan göra ifråga om att faktiskt hejda uttrycket av obehagliga känslor eller hejda inbillningen och liknande sådant. Ni tror att om ni beslutar att göra något, kan ni också faktiskt genomföra det, men så är det inte. Saker sker automatiskt, mekaniskt, och ni märker det inte. Men om ni börjar stå emot dem, börjar ni märka dem. Det handlar alltså mera om att iakttaga än att nå resultat. Det är inte så lätt att nå resultat

F. Om man skall hejda inbillningen, måste man då inte ha någon punkt att rikta tanken emot?

S. Vi har alltid tillräckligt med punkter att rikta tanken emot, men frågan är: kan vi rikta den? Vi har förmågan att iakttaga, men vi kan inte hålla tanken på det vi vill. Situationen är ungefär denna: Vi undervisar i detta självstudium från olika håll; om vi gör litet grand på en punkt och litet grand på en annan punkt och litet grand på en tredje punkt, så kan dessa tillsammans alstra en effekt och underlätta för oss att göra något på en fjärde punkt. Vi kan inte först göra ett och sedan ett annat; vi måste börja från alla håll.

Vad beträffar kampen mot inbillningen, är den något som föreslås endast såsom en kamp: det betyder inte att vi kan hejda den. Det behövs mycket mer energi än vi har för att hejda inbillningen – vi kan bara försöka hejda den. Vi kan inte göra något, vi kan bara försöka. Vi kan endast börja göra något, och om vi börjar med många saker samtidigt, kommer vi att nå vissa resultat. Med detta system är det möjligt att börja från många håll, och då kommer resultaten att visa sig.

F. När jag försöker minnas mig själv, kan jag inte tänka eller göra något annat.

S. Ja, det visar hur svårt det är. I början, vid de första försök ni gör att bli varse er själv, måste ni använda så gott som alla era mentala krafter, så att ingenting återstår. Men detta betyder inte att det alltid kommer att vara så. Detta är inte verklig själverinring; ni endast studerar hur man gör det. Senare kommer ni att finna att medvetandet kan existera utan tanke; att medvetandet är något annat än tanke. Ni använder tanken endast för att sätta in en stöt, och sedan börjar den röra sig i den riktningen, och ni blir medveten utan tänkande. Då kan ni tänka på vad ni vill. Men i begynnelsen måste ni säkerligen

använda denna mentala energi, eftersom den är den enda styrbara energi ni äger förutom rörelserna. Men ni kan inte göra er själv medveten genom att vrida på en ratt eller löpa, så ni måste först använda tankeenergi. Detta betyder inte att ni alltid måste göra det – ni öppnar en dörr.

F. Varför är detta system inte vida känt och populärt?

S. Det kan det inte vara på grund av sin negativa karaktär. Vi studerar inte sättet att förvärva, utan sättet att förlora. Om man kunde förvärva saker genast, skulle systemet bli populärt. Men inget kan utlovas. Det är svårt att vänta sig att människor skall tycka om detta, ty ingen tycker om att förlora illusioner. Människor vill ha positiva saker utan att inse vad som är möjligt. De vill genast få veta vad de kan uppnå. Men först måste de förlora många ting. Detta systems ideer kan aldrig bli populära, så länge de inte förvrängs, eftersom människor aldrig kommer att medge att de sover, att de är maskiner – människor som anser sig märkvärdiga kommer alltid att motsätta sig denna idé.

Detta system vill inte erbjuda ideer till människor, som inte vill ha dem. Om människor har provat andra metoder och insett att dessa är gagnlösa, kanske de vill pröva detta system. Detta system är endast för dem som behöver det. Det är nödvändigt att förstå människans belägenhet och även hennes möjligheter. Som jag sade, befinner sig människan i fångelse. Om hon inser att hon befinner sig i fångelse, kanske hon vill rymma. Men hon kanske fruktar att hon, om hon rymmer, hamnar i en än värre belägenhet än förut, och då kanske hon försonar sig med tanken att stanna i fångelset. Om hon beslutar att rymma, måste hon förstå att det finns två nödvändiga förutsättningar: hon måste vara en av flera människor som vill rymma, ty de måste gräva en tunnel, och ingen människa kan göra detta ensam, och för det andra måste de få hjälp utifrån, från dem som redan lyckats rymma. Alltså för det första måste hon inse att hon befinner sig i fångelse; för det andra måste hon vilja rymma; för det tredje måste hon ha vänner, som också önskar rymma; för det fjärde måste hon få hjälp utifrån; för det femte måste hon arbeta på att gräva tunneln. Hur mycket hon än tror eller ber, kan det inte gräva tunneln åt henne. Och hon vet inte vad hon kommer att finna, när hon väl nått ut ur fångelset. Det finns många grunder till att en ensam människa inte kan rymma ur fångelset. Men tjugo människor kan göra det. Envar av dem drar nytta av samtligas arbete. Vad en vinner, vinner alla tjugo.

F. Går vi framåt genom processen att utmönstra mer än genom att bygga upp?

S. Det finns två processer. Först är det utmönstringsprocessen – många meningslösa mekaniska funktioner måste utmönstras. Sedan kommer uppbyggnadsprocessen.

F. Ni sade att man skulle ha till mål att förvärva självmedvetande. Men detta

mål förefaller mig för stort, ty jag vet inte vad självmedvetenhet är. Hur kan jag bättre förstå tanken om ett riktigt mål?

S. Ni bör kunna förstå frågan om ett mål – inte nödvändigtvis för att kunna besvara den. Målet är i allmänhet ett enda, antingen det är stort eller litet. Ni bör redan ha nått vissa insikter, genom era försök att studera er själv, och på grundvalen av dessa insikter kanske ni är i stånd att formulera ert mål. Låt oss taga det i den formen – kan vi säga att vårt mål är frihet, att vi vill vara fria? Och kan vi säga att vi inte är fria nu? Detta räcker för en allmän formulering. Om vi börjar med denna formulering, kommer vi alltid att kunna se var vi befinner oss, kommer vi alltid att kunna se i vilken mån vi inte är fria, i vilken mån vi blir friare. Denna tanke om avsaknaden av frihet måste varje människa studera individuellt. Med andra ord måste envar kunna se i vilket avseende han inte är fri. Det räcker inte att minnas orden, “Jag är inte fri;” det måste till att man vet det bestämt. Man måste inse att man i varje stund i livet beslutar att göra en sak och sedan gör något helt annat, att man önskar bege sig till någon viss plats och i själva verket beger sig någon annan stans, och så vidare. Återigen är detta något som inte skall tagas bokstavligt, utan var och en måste upptäcka sitt eget slag av brist på frihet, det slag som är hans eget. När alla inser detta, blir det lätt att tala om det. Alla kommer då att förstå att de är slavar och se vad det är som egentligen styr och behärskar dem. Då blir det enkelt att förstå att målet är frihet. Men så länge det bara är teoretiskt, tjänar det inget vettigt ändamål. Det tjänar vårt ändamål att förstå vad vi vill, endast om vi inser detta slaveri, var och en i sitt eget liv, genom vår egen praktiska erfarenhet.

Var och en av oss måste finna det vari han inte är fri. Han vill veta – och han kan inte veta; antingen har han inte tid eller kanske har han inte någon förberedande kunskap. Han vill *vara*, han vill minnas sig själv, han vill “göra” på ett visst sätt, men saker och ting sker annorlunda, inte som han vill ha det. När han inser detta, inser han också att målet är frihet; och för att vara fri måste man vara medveten.

F. Men frihet endast för ett fåtal, inte för världen?

S. Ni kan tänka endast på er själv. Ni kan inte ge *mig* frihet – vad är då meningen med att tänka på mig? Men ni kanske kan hjälpa någon annan människa att finna något, som hjälper *henne* att bli fri; men först när ni har fått något själv, först när ni själv har blivit friare.

F. Hur kan en människa någonsin bli fri? Människan är så svag, och det finns så många krafter emot henne!

S. Hon kan bli friare än hon är nu – friare i förhållande till sitt nuvarande tillstånd. Se det ur den personliga synvinkeln, inte filosofiskt, så kommer ni att se att ni kan vara mer eller mindre fri, eftersom det finns olika ögonblick i

ert liv: i vissa ögonblick är ni mindre fri, i andra stunder är ni friare. När ni sover om natten, är ni mindre fri än på dagen, och om det börjar brinna medan ni sover, kommer ni att dö, därför att ni inte kan sätta er i säkerhet. Om dagen är ni alltså friare. Man måste fatta saker enkelt, inte filosofiskt. Visst, om vi börjar tänka filosofiskt att det inte finns något sådant som frihet, då återstår oss endast att dö.

F. Är det möjligt att bestämma de inflytanden i livet som mer än något annat förstör vår frihet?

S. De inflytanden, som förvärrar vårt slaveri, är våra illusioner, och i synnerhet illusionen om att vi är fria. Vi inbillar oss att vi är fria, och detta gör oss tio gånger mer förslavade. Detta är det starkaste inflytande vi kan kämpa emot. Det finns många andra inflytanden, som måste bekämpas, men detta är början, detta är det första – våra illusioner om var vi står, om vår frihet. Först och främst är det alltså nödvändigt att offra denna illusion om den frihet vi tror oss äga. Om vi försöker offra denna illusion, när vi kanske möjligheten att faktiskt vara friare.

F. Vilken innebörd har vanliga värden som mod, osjälviskhet och glädje från systemets synpunkt?

S. Ibland kan de ha en mycket god innebörd, ibland ingen innebörd alls. Man kan inte utgå ifrån att sådana värden har en bestående innebörd. Vanliga synsätt förutsätter alltid att orden har en bestående innebörd, men det kan de ju inte ha.

F. Har detta system något att säga om begreppet synd?

S. I sin allmänna definition är synd "allt som är onödigt"; men denna definition måste vi modifiera. Synd är alltid resultatet av svaghet. Om jag måste bege mig någonstans och lovar att vara där klockan halv ett och vet att jag kommer i tid, om jag promenerar raskt men i stället stannar på vägen för att titta i skyltfönster, då vore detta en synd mot mitt löfte att infinna mig klockan halv ett. Allt måste ses utifrån avsikten eller beslutet, i förhållande till det ni föresatt er att göra i en viss stund. Om ni har en avsikt i samband med arbetet, så är allt ni gör mot ert eget arbete en synd. Det är inte en synd, om ni inte har någon avsikt. Det är inte någon synd att stanna vid skyltfönster, men om ni måste vara någonstans vid ett visst klockslag och ni försenar er om ni stannar, då är det en synd. Vi kan förstå synd och brott, när vi förstår dem i förhållande till arbetet. Då kan vi anlägga ett något större betraktelsesätt och tänka på de människor som nu håller på att komma in i arbetet, och sedan på dem som kanske kommer och så vidare. Det är nödvändigt att bearbeta detta problem genom att tänka i allt vidare kretsar och börja med människor som är i arbetet eller anser att de är i arbetet. Då blir förvisso allt de gör emot sin egen förståelse av arbetet en synd, eftersom de bedrar sig själva. Och det de

gör emot andra människor i arbetet, antingen med råd eller dåd, är synd, eftersom deras avsikt är att hjälpa och inte hindra. Det är alltså möjligt att förstå synd endast i förhållande till arbetet först och sedan se det utanför arbetet.

F. Vad menade ni, när ni sade att synd är en följd av svaghet?

S. I arbetet växer ju kraven. Mycket blir stegvis svårare. Man fattar vissa beslut, och ett av de första är det om att anstränga sig, gå emot det vanliga sättet, som består i att alltid undvika ansträngningar och att göra det så lätt för sig som möjligt. Om man försöker arbeta, fattar man också ett beslut att gå emot denna böjelse, att göra det svårare för sig. Återigen: om det förblir ett blott mentalt beslut, om det inte leder till någon handling, är det dumheter och förvisso synd mot en själv.

F. Kan man gå från ordet "synd" till ordet "ånger"? Jag fattar det så, att ånger är något helt annat än man vanligen föreställer sig den.

S. I arbetet upphäver dåliga ting många goda, men goda ting upphäver inte dåliga. Dåliga ting kan upphävas endast genom ånger. Det betyder inte alls att en människa gör något och sedan ångrar sig och säger för sig själv, "Det där skall jag aldrig göra mera," ty det kommer hon att göra. Om hon har gjort något, kommer spåren av det att bestå, så att det är lättare att göra det andra gången, och detta skapar en drivkraft. Man kan ibland övervinna denna drivkraft genom ånger, vilket betyder lidande.

F. Kallar ni det ånger endast i den mån den övervinner drivkraften?

S. Ånger kan vara något gott, men inte starkt nog för att övervinna drivkraften. Men om den övervinner den, så är det "ånger". Uppriktig ånger är en stor kraft i arbetet. Våra böjelser får oss alltid att göra sådant som går emot arbetet. De antar inte nödvändigtvis samma form, vilket kan bedraga. Jag skulle kunna göra något i en form och sedan fullfölja det, inte i samma form, utan på samma *sätt*. Men om jag ångrar mig rätt och i rätt ögonblick, kan jag hejda denna böjelse.

F. Den verkliga ångern betyder alltså med nödvändighet att varat förändras?

S. Jag skulle inte kalla det en förändring av varat, utan helt enkelt att en böjelse hejdas.

F. Finns det inget sätt på vilket vi kan hjälpa mänskligheten?

S. Vi utgår alltid från tanken att saker borde ställas till rätta. Men antag att någon människa skaffar sig makt och börjar ställa saker till rätta. Hon kanske rör ihop dem så illa, att någon högre makt måste komma för att ställa dem till rätta igen, och det kan betyda att förstöra jorden. Detta förklarar något annat – det svåra i att förvärva det vi kan kalla högre förmågor. Det är som om någon bestämd medveten intelligens hindrade en från att förvärva högre förmågor, eftersom man i så fall genast skulle vilja missbruka dem. Det ser ut som om

man kunde få dessa förmågor, endast när dessa högre intelligenser eller medvetna väsen vore säkra på att man inte skulle vilja blanda sig i. Men det finns ingen medveten iakttagare – det finns lagar, och de finns inom oss. De är ett slags automatiska bromsar inom oss, vilka hindrar oss från att blanda oss i.

F. Vad är det för mening med att ha dessa förmågor, om man inte kan använda dem?

S. Det är tydligen så att krafterna i världen måste göra upp om det sins emellan och högre makter inte vill blanda sig i, tydligen av ett visst bestämt skäl. Om den positiva sidan – den som är motståndare till kaos – är tillräckligt stark, kommer den att vinna. Om den är svag, måste den förstöras, och sedan kanske en ny framträder. Det finns många anspelningar på denna tanke i Bibeln – eller kanske är de endast allegorier. Allt detta visar att saker måste redas ut på sin egen nivå – det kan alltså inte bli något ingripande.

F. Ni sade att människan inte har någon vilja. Vad kallar ni då det som sker, när en människa gör en mycket stor ansträngning att övervinna en vana eller att inte göra det som hon skulle vilja göra?

S. Det är fråga antingen om att hon dras till något eller stöts bort från något. Antingen är hon rädd för något eller tycker illa om något, och detta gör att hon stöts bort. Eller har någon sagt till henne att hon kan få något, och detta gör att hon dras till detta. Det ligger inte i henne själv utan i tingen. Tingen antingen drar henne till sig eller stöter henne bort ifrån sig, men hon kallar detta sin vilja.

F. Ni ser det alltså som något värdelöst?

S. Det är mekaniskt; det har inget värde. Det kan ha ett objektivt värde i den betydelsen att hon kan få något av det i materiellt hänseende. Men det är inte en sådan ansträngning jag talar om. Ansträngningen utgår från ett enda – ansträngningen att vakna.

F. Kan människan utveckla medvetandet av egna ansträngningar?

S. Nej, hon kan inte göra det av egna ansträngningar enbart. Allra först måste hon ha en viss kunskap och en viss förklaring av metoder; och det kan dessutom finnas många andra svårigheter. Människan är en maskin, en maskin som arbetar under inflytanden utifrån. Denna maskin, människa 1, 2 och 3, känner inte sig själv, men när en människa börjar känna sig själv, blir hon redan därigenom ett annat slags maskin; det är så utvecklingen börjar. Men hon kan inte få den nödvändiga kunskapen av sig själv.

F. När ni säger att självakttagelsen är vägen till självmedvetandet, betyder det att man måste iakttaga under själva upplevelsen?

S. Så mycket man bara kan. I början kan det vara svårt, men mycket snart finner ni att det är möjligt. När ni inser att ni kan tänka med en del av er själv

och iakttaga med en annan, då blir det inget invecklat eller förvirrat.

F. Är första steget att försöka fullständigt inse att vi inte vet något över huvud taget?

S. Mycket nyttigt, om ni kan, men vi kan inte göra det, vi är så vissa om mycket.

F. Är det något att sträva efter?

S. Vi kan sträva efter det så mycket vi önskar, men vi kan aldrig uppnå det på det vanliga sättet. Om vi lär oss nytt om oss själva, sådant vi inte visste förut, så kan vi jämföra vad vi visste förut med vad vi nu har lärt. Om vi inte jämför, kan vi ingenting uträtta.

*

Förra gången förklarade jag hur människan är indelad i sju kategorier. Denna indelning, som hänger samman med idén om människans möjliga utveckling, ger en mycket bra metod att i många fall förstå hur saker är indelade och skiljer sig åt. Så kan vi till exempel börja med att se hur människan betar sig på olika verksamhetsområden, såsom religion, vetenskap, konst och så vidare, och försöka studera dem efter det synsätt som indelningen i sju kategorier erbjuder. Då inser vi genast att om det finns sju kategorier av människor, måste det på motsvarande sätt finnas sju kategorier av allt som hör människan till. Vi vet inget om människa 5, 6 och 7, men vi känner skillnaden mellan människa 1, 2 och 3, och därför kan vi lätt förstå att för människa 1 måste religionen, vad den än kallas, vara primitiv, i alla avseenden förenklad. Gudarna är enkla, dygderna är enkla, synderna är enkla – allt i den är enkelt, ty människa 1 tycker inte om att tänka mycket. Sentimental, känslsam religion, full av illusioner och fantasier, är religion för människa 2. Och religion som består av teorier, ord och definitioner för allt, är religion för människa 3. Dessa är de enda slag av religion vi känner, men om det finns människor på högre nivåer, så måste det också finnas religion för människa 5, religion för människa 6 och religion för människa 7.

Det är detsamma med konsten – det finns konst 1, konst 2 och konst 3, och något därutöver känner vi inte till. Men det finns vissa konstverk, som överlevat från mycket länge sedan och som uppenbart tillhör människor med högre medvetenhet. Om vi träffar på sådana konstverk, inser vi att vi inte förstår dem, att de går över vår nivå. Betraktad ur den synvinkeln måste all vanlig konst, konst som människa 1, 2 och 3 framställt, kallas subjektiv konst, ty den bygger på endast en subjektiv förståelse eller subjektiv känsla för tingen.

Ifråga om vetenskapen är det ännu enklare att förstå skillnaden. Förvisso är vetenskap 1, 2 och 3 allt vi vet. Den använder människans nuvarande medvetenhetstillstånd och nuvarande funktioner som verktyg att nå vissa resultat.

Vetenskap 4 börjar med verktygens förbättring. Om man arbetar inom en viss vetenskapsgren, har man också ett visst verktyg för detta arbete och når vissa resultat. Men antag att man kan ha ett bättre verktyg; då får man genast bättre resultat. Vetenskap 4 hänger alltså samman med förbättring av kunskapsverktygen, förbättring av människans funktioner och medvetenhetstillstånd.

F. Kan ni säga oss mera om vad människa 1, 2 och 3 betyder?

S. Detta har att göra med tyngdcentrum i stunder av viktiga beslut. Människa 3 handlar utifrån en teori, människa 2 på grundval av vad hon känslomässigt tycker om eller ogillar, människa 1 på grundval av vad hon fysiskt tycker om eller ogillar.

F. Måste man ha kunskap, som en genomsnittlig människa inte har, för att förstå exempel på medveten konst?

S. Inte kunskap enbart, utan både kunskap och vara. De är två sidor hos oss som måste utvecklas.

När man talar om kunskap och vara, är det nödvändigt att börja från början. Försök att tänka på hur ni ser på er själv, vilken inställning ni hade till dessa två ideer, innan ni råkade på detta system. Vi är alla i samma belägenhet. Vi vill ha kunskap, men vi inser inte att det finns hinder inom oss, sådant som hindrar oss från att förvärva denna kunskap.

Jag börjar med mig själv. Innan jag råkade på detta system, läste jag åtskilligt och gjorde många experiment. Med dessa experiment erhöll jag intressanta tillstånd, förstod jag flera lagar, och jag önskade naturligtvis att dessa tillstånd fortvarade. Men jag insåg att detta förutsatte mer kunskap. Så råkade jag på detta system. I systemet betonades *varat* särskilt starkt. Enligt detta system är ingen ytterligare kunskap möjlig, förrän ens vara förändras.

Strax efter att vi hade fått höra om kunskap och vara, delades våra grupper i två läger. Det ena lägret ansåg att det hela handlade om att förändra varat, att vi genom att förändra varat kunde få ut mer av den kunskap vi redan ägde. Det andra lägret (som jag tror jag var ensam om att tillhöra) hävdade att vi även i vårt nuvarande tillstånd av vara kan förvärva mycket mer kunskap än vi äger, att vi inte är mättade med kunskap, att vi kan tillgodogöra oss mera.

Senare insåg jag att båda är nödvändiga. Tag två människor till exempel: den ena kan de fyra räknesätten, den andra kan dem inte. Självfallet är den första i en bättre belägenhet, fastän båda står på samma nivå av vara. Ju mer en människa vet om matematik, desto bättre klarar hon sig i ett visst yrke. Så kan kunskapen öka med samma vara. Och det är inte endast matematik hon kan veta mer om. Hon kan veta mycket annat, ha större psykologisk kunskap.

Däremot märker ni att om ni ger två människor kunskap (jag talar om psykologisk kunskap), kan den ena taga emot den, medan den andra inte kan det. Tydligt är den andras vara inte berett. Människor är alltså inte i samma

belägenhet i detta avseende.

Förhållandet mellan kunskap och vara är ett mycket stort ämne. Jag vill att ni funderar på det och söker förstå vad jag just har sagt. Försök finna era egna exempel. Kunskap kan föra mycket långt. Frågan är: kan man taga emot den? Kan man tillgodogöra sig den? En sorts kunskap kan vi taga emot, en annan sorts kan vi inte taga emot, så vi kan inte tala i allmänna ordalag om detta. Tag till exempel psykologisk kunskap: sådana vi är kan vi lära väldigt mycket, och vissa saker kan bli mycket klarare. Men i varje ögonblick beror en människas kunskap på hennes vara. Det är detta vi inte förstår. En människa kan förvärva endast så mycken kunskap som hennes vara medger, därutöver är hennes kunskap endast ord. Om kunskap ges till flera människor, kanske en av dem förstår den, medan de andra inte gör det. Varför är det så? Tydligt därför att deras vara är olika.

F. Jag förstår inte riktigt vad "vara" är.

S. Det är *ni*, vad ni är. Ju mer ni lär känna er själv, desto mer känner ni ert vara. Om ni aldrig fått lära er att ni har vara, så är alla människors vara detsamma för er. Om ni frågar någon, som aldrig hört talas om själverinring, så skall han säga att han kan minnas sig själv. Det är ett vara. En annan vet att han inte kan minnas sig själv – det är ett annat vara. En tredje börjar minnas sig själv – det är ett tredje vara. Det är så det måste förstås.

Vi förstår skillnader mellan föremål, men i det vanliga tänkandet förstår vi inte skillnader mellan olika vara. Vad är det vi lär oss i detta system? För det första att vi inte är en, att vi har många "jag", att det inte finns något centralt "jag" som styr. Detta är vårt varas tillstånd. Resultatet är maskinmässighet – vi är maskiner. Om vi lyckas bli mindre mekaniska, mindre splittrade inom oss, om vi lyckas få mer kontroll över oss själva, så betyder det att vårt vara har förändrats.

När jag träffade på detta system, visade det mig att det är nödvändigt att förändra varat, eftersom vi inte är vad vi tror oss vara. Om vi vore vad vi tror oss vara – om vi hade medvetenhet, vilja, om vi kunde "göra", så skulle vi behöva endast kunskap. Men vi tänker alla på oss själva såsom annorlunda än vad vi i verkligheten är. Och det är just denna skillnad mellan vad vi är och vad vi tror att vi är, som visar vad det är som fattas i vårt vara. Två är alltså nödvändiga: att förändra kunskapen och att förändra varat.

F. Men vi förändras ju hela tiden!

S. Nej, vi befinner oss i ett enda rum, springer från det ena hörnet till det andra, vi förändras inte. I ett hörn tror vi att vi är något visst, i ett annat tror vi att vi är annorlunda. Vi kan inte förändras enbart därför att vi har rört oss från det ena hörnet till det andra. Det som ser ut som förändring är förändring genom efterrapning, förändring av villkor, vad vi tycker om och inte tycker

om.

Detta medvetenhetstillstånd, i vilket vi nu befinner oss, rör sig alltid upp och ned. "Ned" betyder att vi är närmare sömn, "upp" betyder att vi är närmare möjligheten att vakna. Vi befinner oss aldrig i samma tillstånd, men dessa små förändringar betyder endast att vi gör på stället marsch.

Således är utveckling något som är fullt möjligt för människan, men den är möjlig endast genom att hon förändrar sin kunskap och förändrar sitt vara; och att förändra varat betyder att förvärva medvetenhet. Det kan inte ske av sig självt, det kan inte bara "hända".

F. Förvärvar man självkänedom genom själviakttagelse?

S. Själviakttagelse hänger samman med vissa bestämda övningar. Om man endast börjar iakttaga hur saker händer, är det mycket som undgår en; men om ni försöker kämpa emot något av dessa ting ni ser, till exempel emot små vanor, kommer ni genast att börja se många ting, som ni vanligen inte märker. Alla har många små vanor: vanor i samband med hur de går, hur de rör händerna, hur de sitter, står, talar på något särskilt sätt. Denna kamp är inte avsedd för några särskilda resultat utan endast för själviakttagelsen. Kanske ni senare finner att ni måste göra er kvitt vissa vanor, men för närvarande skall denna kamp avse endast självstudiet.

Om vi vill utveckla medvetandet och förbättra våra funktioner, bör vi samtidigt, nästan från första början av själviakttagelsen, försöka hejda några av våra funktioner, som inte bara är meningslösa utan också avgjort skadliga. Så till exempel när man iakttar sig själv, i synnerhet iakttar känslofunktionen, försöker man så mycket som möjligt hejda uttrycket av negativa känslor. Många människors liv består praktiskt taget av detta; de uttrycker negativa känslor vid alla möjliga tillfällen, när som helst, antingen det är lämpligt eller olämpligt; de kan alltid finna något fel på allting. Huvudtendensen hos människa 1, 2 och 3 är att omedelbart uttrycka alla sina negativa känslor. Om hon anstränger sig att stoppa detta uttryck, ger det henne material för iakttagelse, och hon ser sig själv ur en helt annan synvinkel. Om hon på allvar anstränger sig i denna riktning, kommer hon mycket snart att övertygas om att hon inte har någon vilja, eftersom det är mycket svårt för henne att hejda detta uttryck av negativa känslor. Samtidigt är det nödvändigt.

En annan meningslös funktion är pratet. Vi pratar för mycket. Vi pratar och pratar och pratar, och vi märker det egentligen aldrig. Vanligen tror vi att vi pratar mycket litet, alldeles för litet, men i synnerhet de människor som pratar mest tror att de aldrig pratar. Detta är ett mycket nyttigt ämne för iakttagelse. Ni kommer att se hur er dag går, hur många mekaniska saker ni säger i olika tillstånd, hur många andra mekaniska saker i andra tillstånd. Eller kommer ni att iakttaga att ni bara pratar och pratar, därför att det bereder er nöje eller

fyller er tid. Prat, inbillning, lögn och uttryck av negativa känslor är i själva verket våra huvudsakliga funktioner.

Om ni nu vill fråga mig något, så skall jag söka förklara. Vi måste försöka inte bara studera dessa ideer i den form de har givits utan även tillämpa dem i samband med olika problem. De ger bra nycklar till lösningen av många sådana.

F. När ni talar om lögn, menar ni det vi säger eller även våra tankar?

S. För stunden är det alldeles tillräckligt att ägna oss endast åt det vi säger. Senare skall vi studera också våra tankar – det handlar då om vårt ljugande för oss själva. Det är samma sak, men vi måste börja med det vi faktiskt säger, och i början kommer det att krävas en viss ansträngning att klargöra att det rör sig om lögn. Det är alltid fråga om att vi talar om saker vi inte känner till. Vi kallar det inte lögn – det är vår undanflykt, vi ger det något fint namn, och sedan kan vi godtaga det.

F. Jag skulle vilja veta exaktare vad som menas med vara. Jag uppfattade att det är något mera beständigt i motsats till en sorts skiftande samling "jag".

S. Gör det inte för invecklat! Hela ni är ert vara. Kunskap är något annat. Ni kan visualisera allt ni vet som något för sig, men allt ni *är*, förutom allt ni vet, är ert vara. I denna indelning består ni av två: vad ni vet och vad ni är. Ur utvecklingens synvinkel består idén i att det inte räcker att arbeta med sin kunskap enbart; man måste också arbeta med sitt vara. Kunskapen begränsas av varat. Om ni får mer kunskap i det tillstånd vari ni befinner er, kommer ni inte att kunna använda den, förstå den, sätta den i samband med annat. Att utveckla sin kunskap är inte tillräckligt, ty i ett visst skede måste det upphöra, och i stället för att leda er framåt kommer det då att leda er bakåt, ty om ert kunskapsförvärv inte åtföljs av en förändring av ert vara, kommer all er kunskap att bli förvrängd inom er. Ju mer kunskap ni sedan förvärvar, desto värre därän kommer ni att bli.

F. Vad har varat för betydelse i förvärvet av kunskap?

S. Varat är ert tillstånd. I ett tillstånd kan ni förvärva viss kunskap, men om ett annat tillstånd utvecklas, kan ni förvärva mer kunskap. Om ni är delad i olika "jag", som alla är varandra motsatta, så är det mycket svårt att förvärva kunskap, ty varje del vill förvärva den själv och förstå den själv, så ni får då inte så mycken förståelse. Om ni blir en, blir det förvisso mycket lättare att förvärva kunskap, att minnas den och att förstå den. Vara betyder tillstånd, inre förhållanden, allt sammantaget, inte var för sig.

F. Ökar inte vårt vara med kunskapen?

S. Nej, varat kan inte växa av sig självt. Ingen kunskap, inte ens mycket god kunskap, kan få varat att växa. Ni måste arbeta med kunskap och vara var för sig, annars kommer ni att upphöra med att förstå den kunskap ni förvärvar.

Arbete med vara är annorlunda arbete – en annorlunda ansträngning krävs.

Allmänt sett vet vi mer om vår kunskap än vi vet om vårt vara. Vi vet hur litet vi vet om oss själva, vi vet hur vi i varje stund begår misstag om allt; vi vet hur vi inte kan förutse saker, hur vi inte kan förstå människor, hur vi inte kan förstå saker. Allt detta vet vi, och vi inser att allt detta är resultatet av vår kunskaps otillräcklighet. Men vi förstår inte skillnaden mellan människors vara. Det är nyttigt att på ett papper anteckna vad som utgör vårt vara. Då inser ni att det inte kan växa av sig självt. Exempelvis är ett särdrag hos vårt vara att vi är maskiner; ett annat att vi lever i endast en liten del av maskinen; ett tredje denna mångfald vi talade om i första föreläsningen. Vi säger “jag”, men detta “jag” är i varje stund annorlunda. Vi har många “jag”, som alla står på samma nivå, och det finns inget centralt “jag” som styr. Detta är vårt varas tillstånd. Vi är aldrig en, och vi är aldrig densamma. Om ni skriver ner alla dessa särdrag, kommer ni att inse vad en förändring av varat innebär och vad som kan förändras. I varje särskilt särdrag hos oss finns något som kan förändras, och en liten förändring i ett särdrag betyder en förändring också i ett annat.

Ju mer ni känner er själva, desto mer känner ni ert vara. Om ni inte känner er själva, känner ni inte ert vara. Och om ni förblir på samma nivå av vara, så kan ni inte få mera kunskap.

F. Är det för arbetet med varat nödvändigt för oss att ägna hela vår tid under dagen åt detta, så att vi inte får någon fritid?

S. Ni börjar med det omöjliga. Börja med det möjliga, börja med ett enda steg. Försök göra litet grand, och resultaten kommer att visa sig. Det finns alltid en gräns; ni kan inte göra mer än ni förmår. Om ni försöker göra för mycket, kommer ni inte att uträtta något. Men undan för undan kommer ni att inse att rätt tänkande, rätta inställningar är nödvändiga. Det tar sin tid, eftersom människor så länge låtit sig behärskas av negativa känslor, negativ inbillning, lögn, identifiering och dylika saker. Men litet i taget kommer dessa att försvinna. Man kan inte förändra allt med en gång.

Ni måste alltid tänka på nästa steg – endast ett steg. Vi kan förstå nästa steg såsom litet mer samlat än det nuvarande. När vi har förstått detta, kan vi tänka på det såsom litet mer samlat – men inte fullständigt, inte slutgiltigt.

F. Kommer vi att kunna bedöma förändringen av vårt vara utan att bedraga oss själva?

S. Ja, men innan ni är i stånd att bedöma förändringen, måste ni känna ert vara sådant det nu är. När ni känner de flesta särdrag hos ert vara, kommer ni att kunna se förändringarna. Vi kan bedöma vårt varas nivå genom obeständigheten av vårt “jag” – det vi kallar “jag” – ty ena stunden säger en del av oss “jag”, nästa stund en annan del. Om ni iakttar väl, skall ni finna hur olika

ni är, också under loppet av en enda dag. Ena stunden beslutar ni att göra något visst, nästa stund något annat. Det är denna ständiga förändring, också under loppet av ett dygn, som verkligen visar vårt varas nivå.

F. Vad beror skillnaderna i nivå hos vanliga sovande människor på?

S. På pålitligheten. Det finns mer pålitliga och mindre pålitliga människor. Detsamma gäller arbetet. Opålitliga människor kan inte få ut mycket.

F. Börjar vi alla på samma nivå?

S. Mer eller mindre, men det finns olikheter. Det viktigaste är pålitligheten.

F. Hur utvecklar man sitt vara?

S. Allt ni har lärt er, allt ni har hört om möjligheten av utveckling, allt hänför sig till varat. För det första: all utveckling av varat betyder uppvaknande, eftersom det viktigaste särdraget hos oss är att vi sover. Genom att försöka vakna förändrar vi vårt vara; detta är den första punkten. Sedan finns det mycket annat: att skapa enhet, att inte uttrycka negativa känslor, att iakttaga, att studera negativa känslor, att försöka inte vara identifierad, att försöka avstå från onödigt prat – allt detta är arbete med varat. Visserligen förvärvar ni på detta sätt en viss kunskap, men om det endast är intellektuell kunskap, så läggs den för sig. Vara är förmåga, förmågan att "göra"; och förmågan att "göra" är förmågan *att vara annorlunda*.

F. Jag förstår inte hur detta särskiljande av kunskap och vara fungerar. När man studerar sig själv, förefaller de att vara så blandade, att det är svårt att se vad som är vad.

S. Ja, men samtidigt är det möjligt. Vi vet vad kunskap betyder. Vi vet att kunskap är relativ och beror på våra förmågor. Faktiskt kan vi förvärva en tillräcklig mängd kunskap till att börja med i vårt nuvarande tillstånd; men mycket snart inser vi att för att förvärva mer kunskap, djupare eller större kunskap, om sådant vi verkligen vill förstå, måste vi förändra vårt vara, ty våra nuvarande förmågor att förvärva kunskap är mycket begränsade. Även om vi utgår från behovet av att förvärva kunskap, inser vi nödvändigheten av att förändra varat, ty om vi inte gör det, kommer vi att i stället för kunskap endast ha ord och inte veta vad de betyder.

F. Har systemets ideer något värde utifrån behovet av att förändra varat?

S. I och för sig själva kan ideer inte framkalla någon förändring av varat; ni måste göra ansträngningar åt rätt håll, och det ena måste svara mot det andra. Ni gör en ansträngning på en linje, och ni måste göra en ansträngning på den andra linjen. Ni kan inte förändra något utan ett system; också med ett system är det svårt.

F. Vad menas med "arbete"?

S. "Arbete" i den bemärkelse vi använder detta ord i systemet betyder arbete man gör för att förvärva kunskap och för att studera varats förändring. Ni

måste ha något klart mål och arbeta för det, så "arbete" innefattar förvärv av kunskap och självkontroll i syfte att nå målet.

F. Varför har naturen gjort människan ofullständig, lämnat henne halvfärdig?
S. Det är en bra fråga endast så länge ni inte förstår vad en människa kan förvärva. När ni det gör, kommer ni att inse att sådant kan förvärvas endast genom människans egna ansträngningar. Det som kan utvecklas i människan är medvetenhet och vilja, och dessa kan utvecklas endast om människan inser att hon inte äger dem. När hon det inser, kommer hon också att inse att de endast kan förvärvas, inte ges. Människan är skapad på det enda sätt hon kan vara skapad på. Allt som kan ges är givet; inget mer kan ges. Annars vore det detsamma som att hämta en man från gatan och utnämna honom till general; han skulle inte veta vad han skulle göra. Detta är ett ämne att diskutera; vi kan inte få dessa egenskaper, vi måste förtjäna eller köpa dem. Det är enda sättet att förvärva dem.

*

Verklig kunskap, objektiv kunskap är kunskap som kommer från högre intellekt. Sådan kunskap visar oss hur vi skall studera människan, hur vi skall studera världsalltet och även hur vi skall studera det ena i förhållande till det andra. Med objektiv kunskap är det möjligt att lära känna den verkliga världen genom att använda relativitetens och skalans principer och genom att känna världsalltets två grundläggande lagar: tretalets lag och sjutalets lag.

Man nalkas objektiv kunskap genom att studera objektivt språk. Ni minns att jag sade att studiet av detta system börjar med studiet av ett nytt språk, och jag gav er flera exempel: centra, människans indelning i 1, 2, 3, 4, 5 och så vidare, identifiering, hänsyn, själverinring. Allt detta är exempel på detta språk.

Nästa steg är att studera en själv, studera den mänskliga maskinen och förstå människans plats i universum. Denna kunskap om en själv är både ett mål och ett medel.

Men, som jag sade, om en människa vill utvecklas, är kunskap allena inte tillräcklig. Hon måste också arbeta med att förändra sitt vara. Men att förändra varat är så svårt att det vore nästan omöjligt, om det inte funnes kunskap där att hjälpa henne. Kunskap och vara måste alltså växa sida vid sida, trots att den ena är helt skilt från det andra. Varken kunskap eller vara kan var för sig ge rätt förståelse, eftersom förståelsen är resultatanten av det samtidiga växandet av kunskap och vara.

Att kunskapen växer betyder att man övergår från det enskilda till det allmänna, från detaljerna till helheten, från det illusoriska till det verkliga. Vanlig kunskap är alltid en kunskap om detaljer utan kunskap om helheten, en

kunskap om blad, om bladens ådring och tandning, utan kunskap om trädet. Verklig kunskap visar inte bara en viss detalj utan även denna detaljs plats, funktion och mening i förhållande till helheten.

F. Om kunskap finns på olika nivåer, kan vi då bara ha kunskap som hör till vår nivå?

S. Just det, men om vi hade all den kunskap vi kunde få på vår nivå, skulle vår nivå förändras. Det viktiga är att vi inte har all den kunskap som är möjlig för oss på vår nivå – vi har för litet.

F. Ges kunskap endast i direkt samband med arbetet?

S. Från första början får ni vissa ideer och får veta vissa saker om den mänskliga maskinen; till exempel om de fyra funktionerna, om olika medvetenhetstillstånd, om att vi lever i ett tillstånd som går upp och ner, ibland närmare självmedvetenhet, ibland närmare sömn. När ni fick veta detta, blev ni också tillsagda att bevisa det för er själva. Om ni endast hör om dessa saker, eller läser om dem, förblir de blotta ord. Men när ni börjar sanna dem för er själva, när ni förstår varje funktion i er själva och blir på det klara med era egna känslor och förnimmelser i samband med var och en av dem, då blir det kunskap.

Vara är något helt annat. Ni kan göra alla möjliga ansträngningar i ert nuvarande tillstånd, och ni kommer ändå att finna att det finns mer att få ut av er kunskap, men att ert vara inte är tillfyllt. Det är alltså nödvändigt att arbeta med varat, göra det starkare, mer bestämt. Då kommer ni att kunna få ut mer kunskap av samma ord.

F. Om förståelse är resultanten av kunskap och vara, så kan jag inte se hur de är förenade.

S. Varje stund ni förstår något är er förståelse en förening av er kunskap och ert vara. Förståelsen är resultat av erfarenhet: en viss erfarenhet i vara och en viss erfarenhet i kunskap.

F. Det är fortfarande inte klart för mig vad ni menar med vara och varats tillstånd.

S. Försök att finna exempel i stället för definitioner. En människas vara är allt det hon är. Det är mycket som ingår i varat. Ni kan vara mer medveten eller mer sovande, mer splittrad eller mer enhetlig, mer intresserad av vissa saker och mindre intresserad av andra; ni kan ljuga mer eller ljuga mindre, ni kan tycka illa om lögnen eller ljuga utan besvär, vara mer konsekvent eller mindre konsekvent, ha känsla av att vara maskinmässig eller inte; ni kan ha få konflikter inom er eller bestå av idel konflikter, ha förhållandevis få negativa känslor eller vara uppslukad av negativa känslor. Allmänt sett betyder varats tillstånd en större eller mindre följdriktighet i handlandet. Om någonting hos en går för mycket på tvärs mot något annat, betyder det ett svagt vara. Vi inser

inte att om en människa är mycket inkonsekvent, så gör det hennes kunskap otillförlitlig. Utveckling på endast en linje, antingen kunskap eller vara, ger mycket dåliga resultat.

Vara innefattar all er förmåga att "göra". Kunskap är bara ett hjälpmedel; den kan hjälpa. Men för att förändra vårt vara – och det är här kunskapen kommer in – måste vi först inse och förstå vårt nuvarande tillstånd. När vi börjar förstå vårt varas tillstånd, börjar vi lära oss vad vi skall göra med oss själva.

F. Vad menade ni, när ni sade att utveckling av antingen kunskap eller vara ensamt ger dåliga resultat?

S. Det kan hjälpa, om jag berättar för er hur jag först fick höra om det. Om kunskapen utvecklas bortom varat, blir resultatet en "svag yogi" – en människa som vet allt men inte kan göra något. Om varat utvecklas bortom kunskapen, blir resultatet ett "enfaldigt helgon" – en människa som kan göra allt men inte vet vad hon skall göra.

Om ni jämför detta system med andra, så finner ni att det är just i den betydelse den ger idén om varat, som den skiljer sig från andra system, filosofiska och andra. Andra system ägnar sig åt kunskap eller beteende. De utgår ifrån att sådana vi är kan vi veta mera eller bete oss annorlunda. I religiösa system ses "tron" och "beteendet" allmänt som stående under viljans kontroll. Man kan vara god eller ond – det är godtyckligt. Men detta system har idén om olika nivåer av vara. På vår nuvarande nivå av vara finns det en kunskap, ett beteende, en tro, som alla bestäms av varat. Men först kommer kunskapen – hur litet vi vet. Ni börjar med att studera er själva: ni inser att ni är maskiner men att ni kan bli medvetna. Maskinen börjar på en viss nivå av vara. Allt den kan eller inte kan göra beror på denna nivå. Sök förstå vad som menas med vara, nivåer av vara, förändring av vara. Detta system säger att allt – krafter, energier, olika slags verksamheter, allt beror av varats nivå. Vi kan inte veta mer på grund av vårt varas nivå. Samtidigt är det så att minsta skillnad i vårt varas nivå öppnar nya möjligheter för kunskap och för att "göra". Alla våra förmågor bestäms av vårt varas nivå.

F. Förstod jag rätt: står vi inte alla på samma nivå?

S. Ja, i jämförelse med människa 4. Men det finns människor, som är längre ifrån människa 4:s nivå och andra som är den närmare. Liksom i allt annat finns det grader. Det råder en stor skillnad mellan de två nivåerna, men det finns mellantillstånd. Det är detsamma med oss själva: var och en av oss kan vara annorlunda i olika stunder.

Det finns en liten skillnad mellan människor, men den är inte tillräcklig för att mäta varat. Alla normala människor föds på samma nivå och har samma möjligheter. Ingen kan födas på en högre nivå än den vanliga. Vi kan inte

uppnå något utan särskild träning. De små skillnaderna mellan människor är skillnader i funktioner, men den verkliga skillnaden i vara är skillnad i medvetenhetstillstånd. Skillnad i funktioner är en ensidig skillnad.

F. Skulle ni kunna förklara mer om de grader som finns mellan oss och människa 4? Jag vill förstå.

S. Detta är en riktig fråga; och ni kan förstå den genom att iakttaga andra människor och er själv. Det finns människor 1, 2 och 3, som inte alls är intresserade av möjligheten att utvecklas eller att förvärva kunskap eller något dylikt. Sedan finns det sådana som har möjligheten av en viss förståelse, men denna flackar från en sak till en annan – den är inte ett riktat intresse. Sedan kan det finnas riktat intresse, början till ett magnetcentrum, möte med C-inflytande och så vidare. Människa 1, 2 och 3 kan därför vara mycket olika – någon kan vara närmare möjligheter att utvecklas, en annan fjärrare från dessa möjligheter, en tredje rent av utan några möjligheter.

F. Hur kan man förstå andra människors kunskap, om man själv inte står på samma nivå?

S. Menar ni vem som kan undervisa, vem man kan lita på och så vidare? På den nivå där vi befinner oss kan vi bedöma människors kunskap men inte deras vara. Vi kan ofelbart se vem som vet mer. Men ifråga om varat är det lätt att misstaga sig. Antag att ni träffar någon som vet mer än ni gör men att ni misstänker att hans vara är lägre. Ni gör orätt, ty det är inte er sak att bedöma hans vara. Lämna hans vara ifred och försök lära av honom! Vi förstår inte se nivåer av vara vilka är högre än vår egen; vi kan bedöma varats nivå endast hos någon som står på vår nivå eller lägre. Det är viktigt att minnas denna princip.

F. Är detta ett kunskapssystem?

S. Detta är inte så mycket ett kunskapssystem som ett tanke-system. Det visar hur man kan tänka annorlunda, vad det betyder att tänka annorlunda, varför det är bättre att tänka annorlunda. Att tänka annorlunda betyder att tänka i andra kategorier.

Ett står oss i vägen – vi vet inte vad det betyder att “veta”. Vi måste söka förstå vad det betyder att veta; det kommer att hjälpa oss att förstå vad det betyder att tänka i nya kategorier.

F. Vad har detta system för ursprung?

S. Jag skall inte tala om detaljer utan om principen – vad dess ursprung principiellt måste vara. För att tjäna ett nyttigt ändamål, för att ha någon tyngd, måste en undervisning komma från människor med högre intellekt än vårt, annars är det inte till någon hjälp och kommer vi att förbli på samma nivå. Om en undervisning kommer från en högre nivå, kan vi vänta oss något. Om den kommer från samma nivå som vår egen, kan vi inte vänta oss något.

Vi har material nog för utvärdering. Vi kan ställa oss frågan: uppfanns det på samma nivå som vår egen eller på en annan nivå? Om den mängd material vi har inte sätter oss i stånd att bedöma, måste vi vänta. Men det är endast vi själva, som skall bedöma. Om jag säger något om det, kan ni inte sanna det. Det är nyttigt att tänka på detta; bara ni kommer ihåg att ni måste finna svaren själva.

F. Har det förts vidare under långliga tider?

S. Hur kan ni sanna det?

F. Jag tar ert ord för det.

S. Ni får inte tro något.

F. Kan ni säga oss var vi skall söka efter ursprung och spår?

S. Inom er själv. Har det givit er något ni inte hade förut?

F. Det är säkerligen omöjligt att förstå systemet, förrän man når den nivå där det uppstod?

S. Förståelsen är relativ. Det är mycket vi kan förstå på vår nivå: först därefter kan vi gå vidare. Vi kan inte hoppa. Förvisso kan vi med hjälp av detta system förstå oss själva och livet bättre än med något annat system jag känner. Om vi kan säga att vi fått ut något av det som vi inte kunnat få på något annat sätt, så måste vi fortsätta att studera det. Vi måste ha värdering. Efter en mycket kort tid kan man avgöra. Personligen lärde jag mig väldigt mycket av detta system på kort tid, och med dess hjälp började jag förstå även saker jag hade funnit i andra system och inte förstått. Tag till exempel talet om "sömn" i Nya Testamentet. Folk märker det inte, men det talas ständigt om det där, det sägs ständigt att människor sover men kan vakna, fastän de inte kommer att vakna utan ansträngningar. Systemet förklarar inte endast sig självt utan också vad som är sant i andra system. Det förklarar att om människor vill förstå varandra, så är förståelse möjlig endast mellan vakna människor. I det vanliga livet är allting en hopplös röra; människor är inte menade att förstå varandra i det vanliga livet. Om det vore menat, hade människor blivit annorlunda skapta. Människan måste fullständiga sig själv genom egna ansträngningar. Vi kan inse detta, om vi inser viljans och medvetenhetens natur. Förmågan att förstå hänger samman med detta. Om människor börjar arbeta med syftet att vinna medvetenhet och vilja, kommer de att börja förstå varandra. I livet, med de bästa avsikter, finns det bara misstag. Människor är maskiner: de är inte gjorda att förstå varandra.

F. Är det möjligt att förstå meningen med denna röra? Vad är ändamålet med att vi är så skapta?

S. Att se faran och försöka börja förstå vår egen belägenhet. Människor förstår aldrig varandra, men i vår tid håller livssituationen på att bli allt mer invecklad och allt farligare. Samtidigt tjänar människorna, sådana de är, månens

och jordens ändamål. Men om detta skall vi tala senare.

Det är misstag att tänka på vår tid som om den liknade vilken annan tid som helst. Nu finns det utomordentliga svårigheter och utomordentliga lättheter.

F. Svårigheterna kommer väl att tilltaga med tiden?

S. Ja, men inte utöver en viss gräns – utöver den gränsen blir det en omöjlighet. Det är viktigt att inse, inte bara i teorin utan genom att inse faktum, att människor inte förstår varandra och att situationen håller på att bli allt mer invecklad. Om människor har kulsprutor, blir det farligare. Och i många avseenden har de kulsprutor. Varje missförstånd blir därför djupare och mer invecklat.

F. Vad blir slutet?

S. Det kan vi inte säga; det vore spådom. Vi kan säkerligen inte vänta oss något gott av det.

Ni förstår, alla våra vanliga sätt att se på tingen är odugliga; de leder oss ingen vart. Det är nödvändigt att tänka annorlunda, och det betyder att se sådant vi inte ser nu, och att inte se sådant vi ser nu. Och detta sistnämnda är kanske det svåraste, eftersom vi har vant oss vid att se vissa saker: det är en stor uppoffring att inte se sådant vi är vana vid att se. Vi är vana vid att tänka att vi lever i en ganska bekväm värld. Visserligen finns det obehagliga händelser som krig och revolutioner, men på det hela taget är det en bekväm och välmenande värld. Det måste vara svårt att göra sig kvitt denna föreställning om en välmenande värld. Och sedan måste vi förstå att vi inte alls ser själva tingen. Vi ser liksom i Platons allegori om grottan endast tingens återspeglningar, så att det vi ser har förlorat all verklighet. Vi måste inse hur ofta vi styres och behärskas icke av tingen själva utan av våra föreställningar om tingen, våra åsikter om tingen, våra bilder av tingen. *Detta* är det intressantaste. Försök tänka på det!